

## สารบัญ

1. บทนำ	2
2. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ....	3 - 10
3. ความเชื่อมโยงของร่างกฎหมายที่ดิน 4 ฉบับ	11
4. แบบเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	12 - 14

## บทนำ

ในจำนวนผู้ต้องขังกว่า 2.4 แสนคน มีจำนวนกว่า 50,000 คน อยู่ในเรือนจำ ก่อนที่ศาลจะตัดสินความถูกต้อง ในคดีอาญา นั้นหมายถึงหากคุณตกเป็นจำเลย และคุณไม่มีเงิน หรือหลักทรัพย์มาค้ำประกันตัวคุณต้องถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำระหว่างการพิจารณาคดีแม้ว่าศาลจะยังไม่ได้พิพากษาตัดสิน กรณีปัญหาที่ดินของเกษตรกรและคนยากจน คือ ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เมื่อเกิดการจับกุมดำเนินคดี โดยเฉพาะกรณีการบุกรุกที่ดินของรัฐ เช่น กรณีข้อกล่าวหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือที่ดินสาธารณะประโยชน์ ทั้งนี้ในปี 2551 พบว่ามีผู้ถูกดำเนินคดีทั้งหมด 361 ราย 143 คดี เป็นคดีแพ่ง 140 ราย 87 คดี คดีอาญา 221 ราย 56 คดี ทั้งนี้คนยากไร้ส่วนใหญ่ซึ่งถูกดำเนินคดีขอหาบุกรุกที่ดินของรัฐ ส่วนใหญ่ต้องถูกจำคุกเนื่องจากทุกขั้นตอนของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นค่าทนาย ค่าธรรมเนียมศาล ค่าพิสูจน์สิทธิ์ ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อีกมากมาย อีกทั้งประชาชนจำนวนไม่น้อยมีอุปสรรคในการ “เข้าถึงความยุติธรรม” ทั้งขาดความรู้เรื่องกฎหมาย เรื่องสิทธิของตน และมักตกเป็นเหยื่อของการถูกเอาเปรียบหลอกลวง หรือละเมิดสิทธิจากคนที่มีสถานภาพเหนือกว่าทั้งด้านความรู้และฐานะ ในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผ่านทางกระบวนการยุติธรรมมีลักษณะที่เป็นแบบแผน มีพิธีการที่ซับซ้อน เป็นทางการ ต้องใช้ความรู้ เทคนิคทางกฎหมาย ในขณะที่กองทุนยุติธรรม ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ.2553 ไม่สามารถให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้อย่างไร้ได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ รวมทั้งความคล่องตัวในการบริหารจัดการกองทุน จากปัญหาข้างต้นจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการตรากฎหมายเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. .... จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนยากจนและผู้ยากไร้

### ผลประโยชน์ต่อประชาชน :

เพื่อการสนับสนุนด้านการเงินแก่ประชาชน “ผู้ยากไร้” เพื่อใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น เงินค่าประกันตัว ค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

## ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม

พ.ศ. ....

### บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบ (ร่าง) พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม

พ.ศ. ....

#### หลักการ

ยกระดับสถานะของกองทุนยุติธรรม ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงินให้กับผู้ยากไร้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเป็นแหล่งทุนให้กับรัฐในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมแหล่งที่มาของงบประมาณกองทุนให้ได้จาก เงินสมทบที่เป็นค่าธรรมเนียมศาล เงินสมทบที่เป็นเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับหลักประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่หลบหนี การปล่อยตัวชั่วคราว เงินสมทบที่เป็นค่าปรับในคดีอาญา เงินสมทบจากคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการรับช่วงสิทธิเพื่อไต่เบี่ยกับผู้กระทำผิดทางอาญาหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริง และเงินกู้โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

#### เหตุผล

ปัจจุบันกองทุนยุติธรรมซึ่งจัดโดยระเบียบกระทรวงยุติธรรมไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดที่ต้องมาจากภาครัฐ และไม่สามารถรับช่วงสิทธิในการไต่เบี่ยกับผู้กระทำผิดทางอาญาหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริงได้

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม

พ.ศ. ...

.....

.....

.....

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับ มาตรา ๔๐ และ ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ...”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๘๐ วันนับจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนยุติธรรม

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม

“ผู้ยากไร้” หมายความว่า ผู้มีรายได้และทรัพย์สินต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยคณะกรรมการ รวมถึงผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับความเดือดร้อนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

“ค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” หมายความว่า ค่าใช้จ่ายตามกฎหมายทั้งปวงที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นเพื่อการร้องขอความเป็นธรรม อาทิ ค่าขึ้นศาล ค่าธรรมเนียมศาล ค่าใช้จ่ายในการพิสูจน์พยานหลักฐาน ค่าใช้จ่ายในการเดินเผชิญสืบ ค่าใช้จ่ายในการสอบแนวเขตรังวัดที่ดิน ค่าใช้จ่ายทั้งปวงที่เกี่ยวกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือทางดาวเทียม ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการทำวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

“ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาที่มีใช้จำเลย

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา

**หมวด ๑**  
**กองทุนยุติธรรม**

---

**มาตรา ๕** ให้จัดตั้ง “กองทุนยุติธรรม” ขึ้นมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้แทนกองทุน โดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงินทุนให้กับผู้ยากไร้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเป็นแหล่งเงินทุนให้กับรัฐในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย ในคดีอาญาและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่ สำนักงานธุรการของกองทุน

**มาตรา ๖** รายรับของกองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามมาตรา ๑๑
- (๒) เงินสมทบที่เป็นค่าธรรมเนียมศาลที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๒๑
- (๓) เงินสมทบที่เป็นเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับหลักประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่ หลบหนีการปล่อยชั่วคราวที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๒๑
- (๔) เงินสมทบที่เป็นค่าปรับในคดีอาญาที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๒๑
- (๕) เงินสมทบจากคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยที่ได้รับการจัดสรรประจำปีตามมาตรา ๒๕
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการรับช่วงสิทธิเพื่อไต่เบี่ยงกับผู้กระทำความผิดอาญาหรือผู้ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริงตามมาตรา ๒๔
- (๗) เงินกู้โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี
- (๘) ดอกผลของเงินกองทุน
- (๙) (เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้บริจาคให้กองทุน

**มาตรา ๗** กองทุนใช้จ่ายเงินของกองทุนในกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือการบังคับคดีให้กับแก่ผู้ยากไร้
- (๒) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจ้างทนายความในการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง หรือการบังคับคดีของผู้ยากไร้
- (๓) สนับสนุนค่าประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ยากไร้ในคดีอาญา
- (๔) สนับสนุนค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้รวมถึงการชดเชยค่าเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้เสียหาย และของกลางในคดีอาญาที่มีผลต่อการประกอบอาชีพของผู้ยากไร้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) สนับสนุนค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญาตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการทำศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม

**มาตรา ๘** เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเงินและทรัพย์สินของกองทุน ตามมาตรา ๖ เป็นกรรมสิทธิ์ของกองทุนโดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

**มาตรา ๙** การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงยุติธรรม

**มาตรา ๑๐** ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทิน ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเสนอบุคคลและรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้วต่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเพื่อตรวจสอบรับรองและเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณางบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินตามวรรคแรกให้คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

**มาตรา ๑๑** ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แก่กองทุน

**มาตรา ๑๒** ให้ผู้ที่บริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นให้แก่กองทุนได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

## หมวด ๒

### คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม

**มาตรา ๑๓** ให้มี “คณะกรรมการกองทุนยุติธรรม” ประกอบด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการ กำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเป็นที่ประจักษ์สืบคนเป็นกรรมการ

อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งข้าราชการในกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอีกไม่เกินสองคนทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนอันเป็นที่ประจักษ์จากการเสนอชื่อของเครือข่ายภูมิภาคสี่คน จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสองคน และจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิสี่คน

ให้กรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งแล้วเลือกประธานคณะกรรมการ และรองประธานคณะกรรมการ

**มาตรา ๑๔** กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๕) ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งให้พักราชการ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

(๖) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะกระทำผิดวินัย

(๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๙) ไม่เคยถูกกฤษฎีกามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

**มาตรา ๑๕** กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี โดยอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ไม่เกินหนึ่งวาระทั้งกรณีติดต่อกันหรือกรณีเว้นระยะเวลา

นอกจากการพ้นจากตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔

(๔) คณะกรรมการมีมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

**มาตรา ๑๖** ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการในด้านการบริหารและการจัดการกองทุน

(๒) ออกระเบียบว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน ตามมาตรา ๙ และระเบียบปฏิบัติอื่นเพื่อใช้ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราเงินสมทบที่หน่วยงานอื่นต้องส่งให้เป็นรายรับของกองทุนตามมาตรา ๖

(๔) พิจารณาการรับช่วงสิทธิจากผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาเพื่อไปไต่เบียดกับผู้กระทำความผิดอาญา หรือผู้ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริง

(๕) แต่งตั้งคณะทำงานหรือทนายความเพื่อดำเนินคดีตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และประเภทของการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายของกองทุน

(๗) กำหนดคุณสมบัติของผู้ยากไร้ที่มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากกองทุน

(๘) มีหนังสือเรียกให้บุคคลหรือหน่วยงานมาให้อ้อยค่า ข้อมูล หรือเอกสารที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๙) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๑๐) พิจารณางบดุลและรายงานการรับจ่ายเงินกองทุนในปีที่ล่วงมาแล้วเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๐

**มาตรา ๑๗** การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเอาเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

**มาตรา ๑๘** การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการให้มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

**มาตรา ๑๙** ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติการสนับสนุนค่าใช้จ่ายของกองทุนยุติธรรมให้กับผู้ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และรายงานผลการยื่นคำขอและการอนุมัติให้คณะกรรมการทราบทุกสามเดือน

คณะกรรมการอาจแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการประจำจังหวัด” เพื่อทำหน้าที่ตามวรรคแรกในเขตจังหวัดก็ได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มาใช้กับคณะอนุกรรมการพิจารณาคำขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมโดยอนุโลม

### หมวด ๓

#### การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

**มาตรา ๒๐** ผู้ยากไร้มีสิทธิยื่นคำขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง โดยยื่นคำขอที่กองทุนยุติธรรม คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดที่คณะกรรมการตั้งขึ้น หรือ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด

คณะอนุกรรมการพิจารณาคำขอรับการช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและอนุมัติ

คำขอตามวรรคแรก และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันยื่นคำขอ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อผู้ยื่นคำร้องโดยเร็ว

**มาตรา ๒๑** ให้สำนักงานศาลยุติธรรมนำส่งเงินสมทบประจำปีประเภทค่าขึ้นศาล เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับหลักประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราว และเงินค่าปรับในคดีอาญาให้แก่กองทุนยุติธรรม ตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

### หมวด ๔

#### การเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาและจำเลยที่ถูกยกฟ้องคดีอาญา

**มาตรา ๒๒** ให้จ่ายเงินจากกองทุนยุติธรรมเป็นค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพิจารณาอนุมัติ

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการยื่นคำขอ การพิจารณา และการอนุมัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

**มาตรา ๒๓** เมื่อกองทุนจ่ายเงินค่าตอบแทนผู้เสียหาย หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามมาตรา ๒๒ แล้ว ให้กองทุนรับช่วงสิทธิของผู้เสียหายหรือจำเลยเพื่อไปใช้สิทธิไล่เบี้ยกับผู้กระทำความผิดอาญาหรือผู้ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริง

เมื่อกองทุนได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากการใช้สิทธิไล่เบี้ยตามความในวรรคแรกแล้ว ให้นำเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวส่งเป็นรายรับของกองทุน

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเรื่องการรับช่วงสิทธิตั้งแต่มาตรา ๒๒๖ ถึง มาตรา ๒๓๒ มาใช้บังคับกับกองทุนโดยอนุโลม

**มาตรา ๒๔** ให้บริษัทประกันภัยที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยและกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิตมีหน้าที่ต้องนำส่งเงินสมทบประจำปีตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด โดย



สำนักงาน คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเป็นผู้จัดเก็บเงินสมทบดังกล่าวแล้ว  
นำส่งเงินสมทบประจำปีให้กับกองทุน

มาตรา ๒๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

## ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ....

### ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ....

#### เหตุผลและความจำเป็น

- ปัจจุบันกองทุนยุติธรรมซึ่งจัดโดยระเบียบกระทรวงยุติธรรมไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดที่ต้องมาจากภาครัฐ
- ไม่สามารถรับช่วงสิทธิในการไปไล่เบี้ยกับผู้กระทำผิดทางอาญาหรือผู้ที่ทำให้เกิดความเสียหายที่แท้จริงได้

#### หลักการ

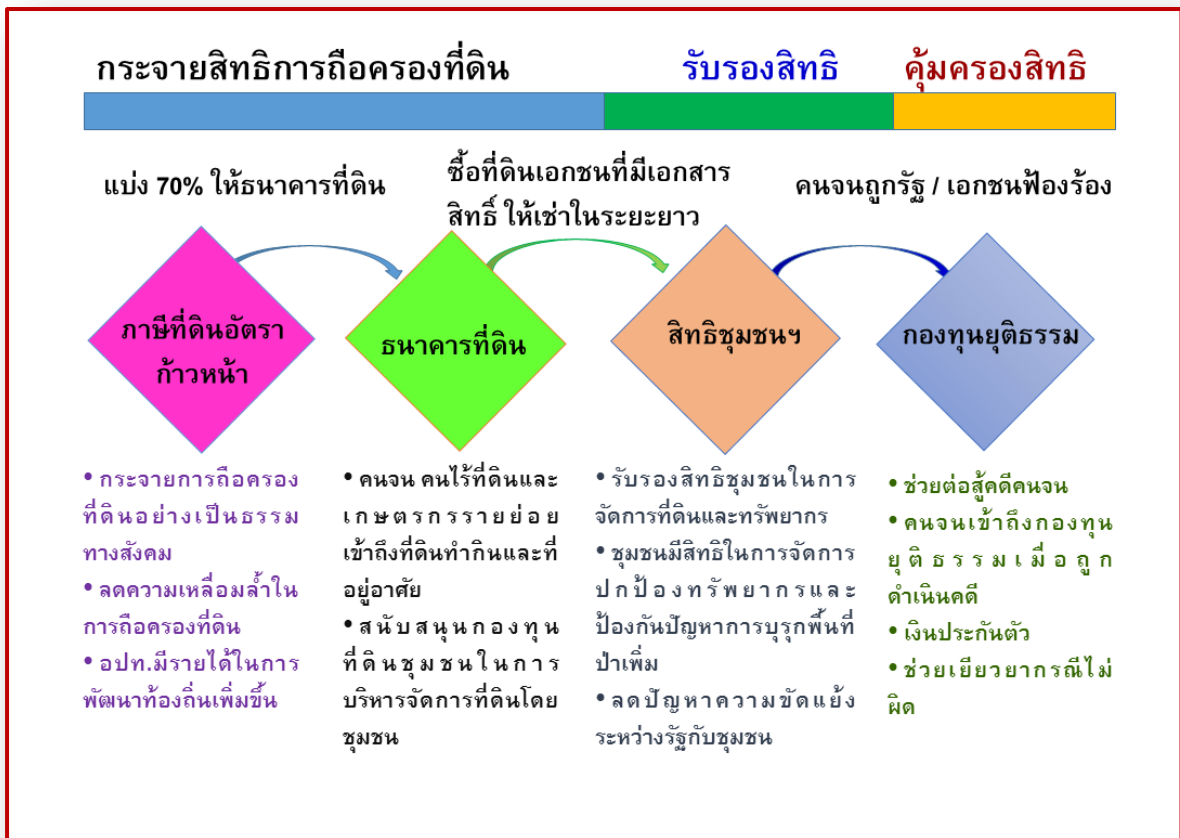
ยกระดับสถานะของกองทุนยุติธรรม ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้กระทรวงยุติธรรม ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งเงินให้กับผู้ยากไร้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเป็นแหล่งเงินให้กับรัฐในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมแหล่งที่มาของงบประมาณกองทุนให้ได้จาก เงินสมทบที่เป็นค่าธรรมเนียมศาล เงินสมทบที่เป็นเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบังคับหลักประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญาที่หลบหนีการปล่อยตัวชั่วคราว เงินสมทบที่เป็นค่าปรับในคดีอาญา เงินสมทบจากคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการรับช่วงสิทธิเพื่อไล่เบี้ยกับผู้กระทำผิดทางอาญาหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่แท้จริง และเงินกู้โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

## ความเชื่อมโยงของร่างกฎหมายที่ดิน 4 ฉบับ

ร่างกฎหมายที่ดินทั้ง 4 ฉบับ ถูกออกแบบให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนด้านการเงินแก่ประชาชน “ผู้ยากไร้” เพื่อใช้จ่ายในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น เงินค่าประกันตัว ค่าทนายความ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ซึ่งกรณีปัญหาที่ดินของเกษตรกรและคนยากจน คือ ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เมื่อเกิดการจับกุมดำเนินคดี โดยเฉพาะกรณีการบุกรุกที่ดินของรัฐหรือกรณีการพิพาทที่ดินกับเอกชน คนยากไร้ส่วนใหญ่ต้องถูกจำคุกเนื่องจากทุกขั้นตอนของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมล้วนมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. .... จึงมีความเชื่อมโยงกับร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ พ.ศ. ... ร่างพระราชบัญญัติธนาคารที่ดิน พ.ศ. ....ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า พ.ศ. ... ในกรณีที่เกษตรกรและคนจนผู้ยากไร้ถูกจับกุมดำเนินคดี

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องได้รับการผลักดันร่างกฎหมายทั้ง 4 ฉบับไปพร้อมๆ กัน



เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

๑.	ชื่อตัวและชื่อสกุล	
๒.	เลขประจำตัวประชาชน	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่ปรากฏข้างต้นเป็นความจริงทุกประการและได้แนบเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือ
- บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ
- บัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และมีหมายเลขประจำตัวประชาชน

ลงชื่อ .....

(.....)

ผู้เสนอชื่อเสนอกฎหมาย

หมายเหตุ ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จาก

๑.ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย

๒.สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร [www.parliament.go.th](http://www.parliament.go.th)

๓.....

